

$$(1) \quad \left[\frac{2x-1}{3} \right] + \left[\frac{4x+1}{6} \right] = \frac{5x-4}{3}.$$

I. megoldás. A megoldáshoz felhasználjuk a következő összefüggést: $[a] = a - \{a\}$, ahol $\{a\}$ az a törtrészét jelenti, azaz $0 \leq \{a\} < 1$.

Eszerint (1) így alakul:

$$(2) \quad \begin{aligned} \frac{2x-1}{3} - \left\{ \frac{2x-1}{3} \right\} + \frac{4x+1}{6} - \left\{ \frac{4x+1}{6} \right\} &= \frac{5x-4}{3}, \\ \left\{ \frac{2x-1}{3} \right\} + \left\{ \frac{4x+1}{6} \right\} &= \frac{7-2x}{6}. \end{aligned}$$

Mivel $0 \leq \{a\} < 1$, a (2) bal oldalán álló összeg 0 és 2 közé esik, így

$$0 \leq \frac{7-2x}{6} < 2$$

is fennáll, ebből

$$-2,5 < x \leq 3,5.$$

A kapott x értéket (1) jobb oldalába helyettesítve:

$$(3) \quad -5,5 < \frac{5x-4}{3} < 4,5.$$

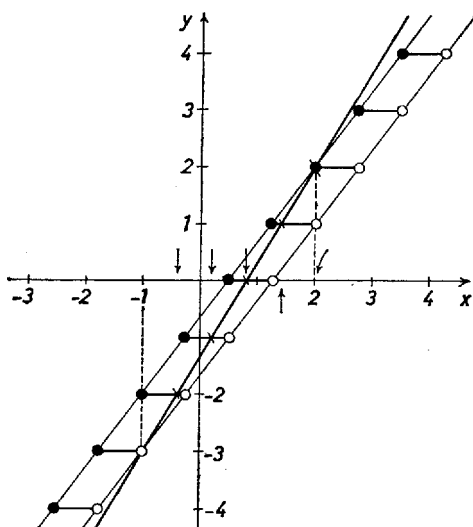
Mivel az (1) bal oldalán álló kifejezések mindegyike egész, ezért összegük is egész, azaz $\frac{5x-4}{3} = N$ egész. (3)-ból N értéke $-5,5$ és $4,5$ közé eső érték lehet. Írjuk fel táblázatban N szóba jövő értékeit, számítsuk ki a hozzájuk tartozó $x = \frac{3N+4}{5}$ értékeket, helyettesítsük ezeket az (1) bal oldalán álló kifejezésekbe. Összegüket egybevetve N -nel [ami (1) jobb oldalának megfelelő értéke] mindjárt kiolvashatjuk a táblázatból, hogy mikor áll fenn egyenlőség.

N	-5	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4
x	-2,2	-1,6	-1	-0,4	0,2	0,8	1,4	2	2,6	3,2
$\left[\frac{2x-1}{3} \right]$	-2	-2	-1	-1	-1	0	0	1	1	1
$\left[\frac{4x+1}{6} \right]$	-2	-1	-1	-1	0	0	1	1	1	2

Tehát az egyenlőség $x = -0,4; 0,2; 0,8; 1,4; 2,0$; értékekre teljesül.

Telek József (Budapest, Berzsenyi D. Gimn. II. o. t.)

II. megoldás. Ábrázoljuk a $\left[\frac{2x-1}{3} \right] + \left[\frac{4x+1}{6} \right]$ és az $\frac{5x-4}{3}$ függvényeket.

Az egészrész függvény grafikonja az x tengellyel párhuzamos szakaszokból áll. Mindig egész y értéket vesz fel. A szakasz jobb oldali végpontja hozzátartozik a függvényhez, a bal oldali nem.

A grafikonról leolvashatjuk, hogy a két függvénynek közös pontja van az $y = 2$, $y = 1$, $y = 0$, $y = -1$, $y = -2$ függvények egy-egy szakaszán. A hozzájuk tartozó x értékeket pontosan meghatározhatjuk.

Ha $\frac{5x-4}{3} = 2$, akkor $x = 2$, és így tovább x -re a következő értékeket kapjuk: $x = 2, \frac{7}{5}; \frac{4}{5}; \frac{1}{5}; -\frac{2}{5}$.

Megjegyzés. Hasonló típusú egyenletek megoldásánál a grafikonról leolvashatjuk, hogy a megoldások száma attól függ, hányszor metszi át az adott egyenes az egészrész függvényt ábrázoló szakaszokat. A szakaszok végpontjai két párhuzamos egyenesen helyezkednek el. Nincs megoldás, ha az egyenletben megadott egyenes mindenütt a két párhuzamos közti sávon kívül halad. Végtelen sok megoldás van, ha az egyenes a sávon belül halad, nem párhuzamos az x tengellyel, vagy egybeesik valamelyik szakasszal.

III. Megoldás. Tekintsük új ismeretlennek az első szögletes zárójelben álló kifejezést:

$$(4) \quad y = \frac{2x-1}{3},$$

erre az ismeretlenre (1) a

$$(5) \quad [y] + \left[y + \frac{1}{2} \right] = \frac{5y-1}{2}$$

egyenletet jelenti. A bal oldalon álló szám $n \leq y < n + \frac{1}{2}$ mellett (ahol n egész szám) $2n$ -nel, $n + \frac{1}{2} \leq y < (n+1)$ mellett $(2n+1)$ -gyel egyenlő. Mindkét esetben egyenlő a bal oldal $[2y]$ -vel, (5) tehát ekvivalens a

$$(6) \quad [2y] = \frac{5y-1}{2}$$

egyenlettel. Ebből némi átalakítással a

$$2y - [2y] = \frac{1-y}{2}$$

egyenletet kapjuk. Itt a bal oldal értéke 0 és 1 közötti szám (0 lehet, de 1 nem), tehát a jobb oldalon álló kifejezés értéke is ilyen:

$$0 \leq \frac{1-y}{2} < 1, \\ -1 < y \leq 1.$$

Eszerint (6) bal oldalának lehetséges értékei: $[2y] = -2, -1, 0, 1, 2$, amiből (6), majd (4) alapján rendre

$$\begin{array}{ccccc} y = -\frac{3}{5}; & -\frac{1}{5}; & \frac{1}{5}; & \frac{3}{5}; & 1, \\ x = -\frac{2}{5}; & \frac{1}{5}; & \frac{4}{5}; & \frac{7}{5}; & 2 \end{array}$$

adódik. Behelyettesítéssel ellenőrizhetjük, hogy ezek mindegyike gyöke (1)-nek.